

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Jerzego Kopcia del. do Prokuratury Krajowej,
w sprawie **J.G.**

uniewinnionego od popełnienia zarzucanego mu czynu

z art. 241 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 sierpnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez prokuratora - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 19 listopada 2024 r., sygn. akt VI Ka 484/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 27 marca 2024 r., sygn. akt II K 2379/23,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok
i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Gliwicach do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Michał Laskowski

Piotr Mirek

Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 marca 2024 r., sygn. akt II K 2379/23, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. postępowanie karne przeciwko J. G. o czyn z art. 241 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego oraz oskarżyciela publicznego Sąd Okręgowy w Gliwicach, wyrokiem z dnia 19 listopada 2024 r., sygn. akt VI Ka 484/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił J.G. od popełnienia zarzucanego mu czynu, a w pozostałym zakresie utrzymał wyrok w mocy.

Kasację w tej sprawie wniósł zastępca Prokuratora Rejonowego w Tarnowskich Górach, zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w całości, na niekorzyść J.G., zarzucając:

„rażące naruszenie prawa karnego materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 241 § 1 k.k.. poprzez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą na niezasadnym przyjęciu, że postępowanie sprawdzające prowadzone na podstawie art. 307 § 1 k.p.k., z którego informacje zostały przez oskarżonego rozpowszechnione, nie jest postępowaniem przygotowawczym, a co za tym idzie nie jest objęte dyspozycją wymienionego przepisu, co doprowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.”

W oparciu o ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W toku rozprawy kasacyjnej Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o stwierdzenie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, wskazanej w art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., związanej z udziałem w składzie orzekającym Sądu Okręgowego w Gliwicach sędziego X. Y.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie wniesionej kasacji, niezależnie od podniesionego w niej zarzutu, doprowadziło do ujawnienia, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna

odwoławcza z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., związana z zasiadaniem w składzie Sądu odwoławczego sędziego X. Y. Obligowało to Sąd Najwyższy do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazania przedmiotowej sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przed wskazaniem szczegółowych argumentów należy podkreślić, że Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela, utrwalone w orzecznictwie stanowisko, że z samego faktu, iż w składzie orzekającym zasiada sędzia sądu powszechnego powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), nie wynika jeszcze wadliwość wydanego przez ten sąd orzeczenia. Jak bowiem podkreślił Sąd Najwyższy w uchwale trzech połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Wskazane orzeczenie ma moc zasady prawnej i wiąże wszystkie orzekające składy Sądu Najwyższego. Wprawdzie podejmując próbę podważenia zakresu jego związania niekiedy podnosi się błędny argument wskazujący na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61. Słusznym jest jednak w tym zakresie odwołanie się do utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, że wskazane orzeczenie Trybunału, wykraczające jaskrawo poza katalog wiążących orzeczeń sądu konstytucyjnego wskazanych w art. 188 ust. 1 Konstytucji, nie uzyskało mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia, nie może uchylić uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego, ani przesądzić o jej obowiązywaniu. W konsekwencji stanowić on może jedynie wyraz określonego

i niewiążącego poglądu prawnego Trybunału Konstytucyjnego (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Stanowisko wyrażone w uchwale BSA I-4110-1/2020 znajduje swoje potwierdzenie w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, I KZP 2/22, z dnia 2 czerwca 2022 r., w której Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1, a „w wyniku zmian ustawowych, dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, co uchyliło domniemanie spełnienia przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego kryteriów niezawisłości i bezstronności. Bezpośrednie uzależnienie od władzy politycznej decyzji podejmowanych w procedurze nominacji sędziowskich, uzasadniło przekonanie, że o nominacjach tych mogą decydować względy pozamerytoryczne” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21).

W świetle powyższego brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalać *in concreto*. W konsekwencji przeprowadzając test niezależności i bezstronności sądu w kontekście ewentualnego zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., należy mieć na względzie stopniowalność kryteriów doboru do sądów różnego rzędu, gdyż surowsze są wymagania w stosunku do sędziów ubiegających się o awans do sądów, które znajdują się wyżej w strukturze sądownictwa. To zaś przesądza o konieczności oceny w ramach testu niezawisłości konkretnego sędziego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21, czy z dnia 30 maja 2023 r., II KK 23/22) okoliczności takich jak np.: 1)

równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości; 2) utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury; 3) negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów; 4) porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, to, czy kandydat w ogóle miał kontrkandydata do awansu, czy też był jedyną osobą, która wzięła udział w danym konkursie; 5) przyjmowanie stanowisk funkcyjnych w sądzie dyscyplinarnym zbieżne w czasie z uzyskaniem awansu na stanowisko wyższe sędziowskie; 6) fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrecjonalnej kompetencji władzy politycznej; 7) wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji władzy politycznej, co obejmuje również tzw. delegacje ministerialne, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej; 8) charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu; 9) działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej; 10) składanie podpisu na listach poparcia dla kandydatów do niekonstytucyjnie ukształtowanej KRS.

Jednocześnie dostrzec należy, że kadencyjna aktywność tych organów władzy wykonawczej, w tym przede wszystkim Ministra Sprawiedliwości, które m.in. w latach 2017-2023 podejmowały intensywne, wykraczające poza konstytucyjne ramy trójpodziału władzy, działania zmierzające do podporządkowania swojej woli sądów i orzekających w nich sędziów, została już zakończona. Jednak ryzyko takich zachowań i naruszenia trójpodziału władzy nie ustało, a założyć należy z ostrożności, że w dającej się przewidzieć przyszłości nie zniknie. Równocześnie, z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości, sprawowanego przez sądy jako jednego z trzech organów władzy w państwie, koniecznym jest i wymaganym nieprzerwane stanie na straży przestrzegania sędziowskiej bezstronności i niezależności. Obowiązek ten jest tym ważniejszy do realizacji, że smutną spuścizną lat walki władzy wykonawczej z niezależnymi od nich sądami jest obniżający się etos sędziego. Tymczasem niewzruszonym obowiązkiem sędziego jest być niezależnym, zaś każdy dowód

braku tej niezależności, podległości wobec władzy politycznej, sprzyjania podporządkowania sądów interesom innych podmiotów, musi być szczególnie wnikliwie badany i oceniany. Co jednak nie mniej ważne, z punktu widzenia jednostki, która w sądzie realizuje swoje konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy przed sądem niezależnym, bezstronnym i niezawisłym (art. 45 ust. 1 Konstytucji) nakaz zapewnienia tego standardu nie traci nigdy na aktualności. Każdy uczestnik postępowania i każdy zewnętrzny obiektywny obserwator winien mieć pewność oraz przekonanie, że sprawa rozpoznana będzie niezależnie od oczekiwań polityków, woli przedstawicieli organów władzy wykonawczej, ustawodawczej, a nawet także sędowniczej. Dodać należy przy tym, że utrata niezależności przez sędziego, ujawnienie podległości wobec władzy wykonawczej w zamian za awanse zawodowe, nominacje, stanowiska, czy wykazana współpraca przy dekonstrukcji niezawisłości sądownictwa nie mają w istocie charakteru jednorazowego, lecz podważają w ujęciu szerszym zaufanie do konkretnego sędziego w wykonywaniu przez niego funkcji arbitra, jako podmiotu bezstronnego i niezależnego. Wszystkie powyższe powody wskazują na konieczność kontynuowania także obecnie szczególnie dbałej kontroli standardów bezstronności, wyznaczonych uchwałą 3 połączonych Izb SN w 2020 r., BSA I-4110-1/2020.

W stosunku do sędziego X. Y. ujawnione zostały następujące okoliczności mające znaczenie dla oceny stopnia w jakim sędzia zasiadając w składach orzekających sądu realizuje standard bezstronności i niezależności:

1. X. Y. został mianowany asesorem sądowym [...] 2005 r. i pełnił obowiązki w Sądzie Rejonowym w K., następnie w Sądzie Rejonowym w K., a [...] 2009 r. został powołany na stanowisko sędziego w tym Sądzie, gdzie orzekał do grudnia 2017 r. kolejno w I Wydziale Cywilnym, X Wydziale Wykonywania Orzeczeń, IX Wydziale Grodzkim;
2. Nadal jako Sędzia Sądu Rejonowego w K. został z dniem [...] 2017 r. powołany przez Ministra Sprawiedliwości na prezesa Sądu Rejonowego w P., na co wyraził zgodę w formie pisemnej dwa dni później, tj. w dniu [...] 2017 r. (k. 37SN), następnie na własny wniosek (k. 36SN) został [...] 2018 r. delegowany do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Rejonowym w P. – na okres pełnienia funkcji prezesa Sądu (k.38SN). Dodać należy, że

zaakceptowane przez w/w sędziego powołanie na stanowisko prezesa sądu rejonowego w innym rejonie niż dotychczasowe miejsce pełnienia służby sędziego nastąpiło w ramach tzw. faksowej wymiany prezesów sądów powszechnych przez Ministra Sprawiedliwości Z.Z.;

3. [...] 2018 r. sędzia X. Y. otrzymał dodatek funkcyjny sędziego wizytatora sądu okręgowego w związku z delegowaniem do Sądu Rejonowego w P. na czas pełnienia funkcji prezesa tego Sądu (k.42SN);
4. decyzją Wiceministra Sprawiedliwości Ł. P. został od [...] 2018 r. przeniesiony na stanowisko Sędziego Sądu Rejonowego w P. wraz z etatem;
5. w 2018 r. sędzia X. Y. podpisał listy poparcia dla kandydujących do niekonstytucyjnie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa: J.D. oraz J.M.;
6. decyzją z [...] 2019 r. został przez Wiceministra Sprawiedliwości Ł.P. odwołany z dniem [...] 2019 r. z funkcji prezesa Sądu Rejonowego w P., a kolejną decyzją z tego samego dnia został delegowany do Sądu Okręgowego w Gliwicach ze skutkiem od [...] 2019 r. (k.48SN);
7. jednocześnie w dniu [...] 2019 r. sędzia X. Y. został powołany przez Ministra Sprawiedliwości Z.Z. na prezesa Sądu Okręgowego w [...] na okres 6 lat, a powołanie przesłane zostało pierwotnie do Sądu Okręgowego w formie elektronicznej [...] 2019 r. „ze względu na zawarty w decyzji termin” (k.53SN);
8. sędzia X. Y. powołanie na prezesa Sądu Okręgowego w [...] przyjął, pomimo że nie odbył w tym sądzie nawet jednego dnia delegacji, oraz co istotne pozostawał nadal sędzią Sądu Rejonowego w P., oraz nie bacząc na fakt, że nie ma na tym szczeblu organizacji sądownictwa i orzecznictwa doświadczenia, nadto że chodzi o Sąd wyższego szczebla niż Sąd w którym orzekał, co więcej Sąd należący do innego okręgu sądów powszechnych, a w Sądzie tym orzeka wielu doświadczonych sędziów, w tym także mających znaczące doświadczenie organizacyjne, kadrowe i orzecznicze;
9. sędzia X. Y. wziął udział w ogłoszonym w Monitorze Polskim z [...] 2018 r. (poz. [...]) konkursie na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w K.;
10. Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu [...] 2019 r. negatywnie zaopiniowało kandydaturę sędziego, a mimo to uzyskał on w dniu [...] 2020 r. pozytywną opinię KRS (Nr [...]), w której wskazano, że „subiektywne

przekonanie sędziego wizytatora nie może bowiem rzutować w sposób bezwzględny na wyniki wszechstronnej oceny kandydatury”, zaś ocena Kolegium Sądu Apelacyjnego oceniona została jako nieznajdująca oparcia w zgromadzonych materiałach dotyczących sprawy i nieumotywowana;

11. postanowieniem z dnia [...] 2021 r. X. Y. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w K. (k.55SN), pozostając Prezesem Sądu Okręgowego w [...];
12. sędzia X. Y. złożył w dniu [...] 2021 r. wniosek o przeniesienie na miejsce służbowe z Sądu Okręgowego w K. do Sądu Okręgowego w Gliwicach, a podsekretarz stanu A.D. decyzją z [...] lutego i ze skutkiem od [...] lutego 2021 r. przeniosła sędziego na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Gliwicach;
13. w 2022 r. sędzia X. Y. podpisał listy poparcia dla kandydujących do niekonstytucyjnie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa: J.D. oraz L.M.;
14. [...] 2022 r. sędzia X. Y. powołany został przez Ministra Sprawiedliwości Z.Z. do pełnienia jednocześnie funkcji pełnomocnika sądowego do spraw wdrożenia systemów informatycznych w sądach powszechnych dla Sądu Okręgowego w [...] (k.60SN) i uzyskał z tego tytułu podwyższenie o 15% dodatku służbowego prezesa (k.61SN, k.69SN);
15. sędzia X. Y. wziął udział w ogłoszonym w Monitorze Polskim z [...] 2022 r. konkursie na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] i w marcu 2023 r. otrzymał pozytywną opinię wystawioną przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] W.M. (k.71SN), jednak Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu [...] 2023 r. odroczyło opiniowanie w sprawie kandydatury sędziego, jednocześnie w piśmie z [...] 2023 r. skierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] sędzia X. Y. wskazał, że w toku posiedzenia Kolegium nie wyraził on zgody na wykorzystanie podczas obrad dokumentów z jego wcześniejszych postępowań awansowych na stanowiska sędziowskie z obawy przed odstąpieniem od opiniowania w celu zapoznania się z tymi dokumentami przez Kolegium, wezwał Prezesa SA w [...] do uznania, że mimo odroczenia doszło do wydania uchwały przez Kolegium w jego sprawie, wezwał do jej

- umieszczenia w systemie teleinformatycznym w związku z postępowaniem awansowym i do nadania sprawie dalszego biegu (k.73-74SN);
16. sędzia X. Y. uzyskał w [...] 2023 r. nominację na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w pionie cywilnym, pomimo negatywnej opinii sędziego wizytatora wskazującego na brak doświadczenia w orzekaniu w sprawach cywilnych (k.78SN);
17. pismem z dnia [...] 2024 r. Minister Sprawiedliwości A.B. wystąpił do Kolegium Sądu Okręgowego w [...] o opinię informując o zamiarze odwołania sędziego X. Y. z funkcji Prezesa i zawieszając go w tej funkcji (k.76-80SN); sędzia przedstawił w tej sprawie własne pisemne stanowisko, wskazując m.in. że nie są mu znane żadne okoliczności i powody powołania go na stanowiska prezesa inne niż dotyczące pozytywnej oceny jego pracy, że nie posiadał kontaktów innych niż służbowe z politykami, nie dostrzega by w związku z podpisaniem list poparcia do KRS w 2018 r. nastąpiło przyspieszenie kariery zawodowej, oraz że wyraził zgodę na objęcie funkcji prezesa SO w [...] „wsluchując się w głos przedstawicieli [...] środowiska sędziowskiego” (k.81-87SN);
18. pismem z dnia [...] 2024 r. sędziowie Sądu Rejonowego w Zabrzu przedstawili stanowisko popierające odwołanie sędziego X. Y. z funkcji Prezesa SO w [...] i apelowali do w/w o złożenie rezygnacji z pełnionej funkcji (k.88SN), co jednoznacznie wskazuje na skrajnie odmienną ocenę postawy sędziego X. Y. przez sędziów środowiska [...], niż ta przez niego deklarowana;
19. pismem z [...] 2024 r. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Okręgowego w Gliwicach negatywnie oceniło postępowanie Sędziego X. Y. związane z udziałem w 2018 i w 2022 r. w składaniu list poparcia dla kandydatów do „nieprawidłowo ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa powołanej przez polityków”, oraz objęcie stanowiska sędziego sądu wyższego rzędu zwłaszcza po uchwale 3 połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. oraz wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. (C-585/18), a także wskazało, że negatywnie ocenia objęcie przez sędziego X. Y. funkcji prezesa sądu „w nieznanej jednostce organizacyjnej wymiaru sprawiedliwości, bez jakiegokolwiek doświadczenia – zarówno orzeczniczego jak i zarządczego na

poziomie sądu wyższego rzędu niż ten w którym sędzia dotychczas pełnił służbę, nadto bez zasięgnięcia opinii sędziów kierowanej jednostki. Całkowita nietransparentność takiej procedury rodzi wątpliwości co do niezależności osób przyjmujących funkcje od władzy wykonawczej.” W uchwale tej wskazano także, że „Nie sposób natomiast nie zauważyć związku pomiędzy powierzeniem Panu sędziemu X. Y. funkcji prezesa Sądu Okręgowego w [...], ze złożeniem przez niego podpisów na listach poparcia kandydatom do Krajowej Rady Sądownictwa w 2018 i 2022 roku. To kryterium łączy większość nominacji na stanowiska prezesów i wiceprezesów sądów [...] okręgu sądowego, dokonanych poczynawszy od 9 listopada 2017 r.” (k.89SN);

20. Kolegium Sądu Okręgowego w [...] w dniu [...] 2024 r. po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego X. Y. i wysłuchaniu jego głosu jednomyślnie pozytywnie zaopiniowało odwołanie w/w sędziego z funkcji prezesa (k.90SN), co nastąpiło decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia [...] 2024 r. (k.91SN);
21. na wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w K. z dnia [...] 2024 r., uzasadniony negatywną opinią Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Okręgowego w [...], sędzia X. Y. został odwołany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] z funkcji pełnomocnika sądowego do spraw wdrożenia systemów informatycznych w sądach powszechnych dla Sądu Okręgowego w [...] (k.94SN).

Wskazane powyżej okoliczności jednoznacznie przesądzają, że dla zewnętrznego odbiorcy, awans zawodowy sędziego X. Y. łączy się w sposób oczywisty z akceptacją zmian kadrowych w sądownictwie dokonywanych dla jego podporządkowania władzy wykonawczej, z faktem podpisania list poparcia dla sędziów kandydujących do KRS wyłanianej w jawnie niekonstytucyjnej procedurze przez polityków zmierzających w ramach tzw. reformy wymiaru sprawiedliwości do podporządkowania sądów i sędziów woli politycznej wyrażanej przez ówczesnego Ministra Sprawiedliwości oraz zaliczeniem do grona tych sędziów, którzy uzyskując konkretne korzyści zawodowe lub osobiste kierunek tych zmian akceptowali i wspierali. Bez wątplenia także znając już treść orzecznictwa Sądu Najwyższego, jak i międzynarodowych Trybunałów, z których wynika bezspornie, że KRS nie jest organem, o którym stanowi Konstytucja RP, X. Y. aktywnie wspierał tę procedurę i

startujących w niej kandydatów. Udzielanie poparcia kandydatom i członkom KRS daje też podstawy do twierdzenia, że niewątpliwie aprobował on zmiany w wymiarze sprawiedliwości, których celem było podporządkowanie sądownictwa władzy wykonawczej.

Przedstawiona ścieżka zawodowa sędziego i okoliczności zajmowania przez niego kolejnych stanowisk oraz jego postępowanie prowadzące do powołania go na prezesa innego niż właściwy mu z racji powołania Sądu Rejonowego w P., delegacji do Sądu Okręgowego w Gliwicach, powołanie na stanowisko prezesa Sądu Okręgowego w [...] w pierwszym dniu delegacji i uzyskiwane w związku z tym zawodowe korzyści przesądzają o braku spełnienia standardu niezależności i niezawisłości przez sąd, w składzie którego orzekał.

Zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależycie obsadzonego sądu na etapie postępowania odwoławczego skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd odwoławczy powinien mieć na uwadze należytość obsady Sądu.

Niezależnie od powyższego zasadnym jest wskazanie, że obowiązkiem Sądu odwoławczego będzie także odniesienie się do kwestii relacji czynności sprawdzających, o których mowa w art. 307 k.p.k. i postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia do zakresu kryminalizacji zachowania polegającego na rozpowszechnianiu wiadomości z postępowania przygotowawczego, wskazanego w art. 241 k.k. Od ustalenia, czy zachowanie oskarżonego mieściło się choćby potencjalnie w granicach zachowania zabronionego pod groźbą kary zależy bowiem rozstrzygnięcie tej sprawy. Nie powinno przy tym ująć uwagi, że czynności sprawdzające, służące ze swej istoty jedynie ustaleniu czy zachodzą podstawy do wszczęcia śledztwa czy dochodzenia, nie są czynnościami tego śledztwa czy dochodzenia, a jedynie je poprzedzają. Co więcej, nie wlicza się ich z mocy art. 307 k.p.k. do czasu trwania postępowania przygotowawczego. Jest to także powód, dla którego co do zasady nie dokonuje się w ich trakcie czynności wymagających spisania protokołu, z wyjątkiem przyjęcia wniosku o ściganie, przesłuchania zawiadamiającego czy ustnego zawiadomienia o przestępstwie. Oczywiście błędne

było zatem zawarte w kasacji stanowisko prokuratora kwestionujące przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że czynności sprawdzające nie stanowią części postępowania przygotowawczego, skoro w istocie jego częścią nie są. Powoływane zaś w kasacji prokuratora poglądy, wskazujące na utożsamianie pojęcia „czynności sprawdzających” z terminem „postępowanie przygotowawcze”, stanowią przykład stosowania wykładni rozszerzającej na niekorzyść. Przypomnieć tymczasem należy o niedopuszczalności stosowania co do zasady na gruncie prawa karnego wykładni rozszerzającej na niekorzyść, w tym co do terminów i pojęć określających zakres normy sankcjonowanej. W tym przypadku odnosi się to do rozszerzenia zakresu pojęcia „wiadomości z postępowania przygotowawczego”, o którym mowa w art. 241 k.k. na czynności sprawdzające z art. 307 k.p.k.

Jednocześnie jednak umknęło Sądowi Okręgowemu w Gliwicach to, że w niniejszej sprawie nie tyle doszło do opublikowania przez oskarżonego informacji z czynności sprawdzających, lecz oskarżony opublikował treść postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego i ujawnił informacje zawarte w jego uzasadnieniu. Zatem choć z jednej strony stanowisko tego Sądu uznającego, że czynności sprawdzające nie są częścią postępowania przygotowawczego było prawidłowe, to jednocześnie błędne okazało się uznanie, że postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego jest częścią „czynności sprawdzających”. Tymczasem orzeczenie o odmowie wszczęcia dochodzenia czy śledztwa, jako imperatywne oświadczenie woli wydane przez uprawniony organ postępowania przygotowawczego, realizujący obowiązek wynikający z zasady legalizmu, jest czynnością mieszczącą się niewątpliwie w pojęciu czynności postępowania przygotowawczego. Rozstrzyga bowiem o samym bycie tego postępowania i zawiera wypowiedź co do podstaw jego prowadzenia. Zatem już samo upublicznienie treści postanowienia i informacji z postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa czy dochodzenia mieści się w zakresie kryminalizacji wskazanym w art. 241 k.k. Kwestia ta ma w niniejszej sprawie znaczenie kluczowe, zaś Sąd Okręgowy w Gliwicach winien tym razem sprostać obowiązkowi prawidłowej oceny stanu faktycznego i wykładni obowiązujących przepisów.

Nie powinno wreszcie umknąć z pola widzenia tego Sądu i to w jakich okolicznościach doszło do upublicznienia postanowienia o odmowie wszczęcia

dochodzenia. Było ono bezpośrednim następstwem uznania przez organy ścigania, że interes publiczny nie wymaga prowadzenia ścigania z urzędu i zaangażowania w sprawę, mimo iż organy te miały wiedzę o tym, że pokrzywdzony nie jest samodzielnie w stanie ustalić adresu podejrzanego, a są postawy do uznania, iż podejrzany ukrywa się przed wymiarem sprawiedliwości w innej sprawie karnej, co zaś z kolei oznacza, że potencjalnie samodzielnie złożony przez pokrzywdzonego prywatny akt oskarżenia zawierałby brak powodujący odmowę jego przyjęcia przez sąd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Michał Laskowski

Piotr Mirek

Paweł Wiliński

[WB]

[r.g.]